

Ikšķiles sporta laukums

Nedaudz mēģināšu ieskatīties Ikšķiles sporta laukuma vai stadiona vēsturē. Kur un kad tāds atradies un kas bija tie, kas šo laukumu veidoja un tajā nodarbojās. Taisnību sakot gan jāsaka, ka tas vairāk ir šī laika preses apskats ar nelieliem komentāriem. Jāsaka, ka pieejamā informācija ir vairāk nekā skopa, nemaz nerunājot par foto liecībām, tādēļ izveidot pilnvērtīgu apskatu šobrīd man nav iespējams.

Vajadzēja gana ilgu laiku, lai ļaudis atjēgtos no kara šausmām un postījumiem. Šeit, Ikšķiles tuvumā, burtiski, visa apkārtnē bija samalta putekļos un vajadzēja likt lietā visu enerģiju, lai dzīve pamazām atgrieztos ierastās sliedēs. Tas, protams, neizslēdza atsevišķu censonu panākumus netālajā Rīgā. Divdesmitajos gados Rīgā tika atjaunota sporta biedrība “Marss” un nodibinātas dažas jaunas sporta biedrības. 1927. gada 13. maijā nodibina biedrības Strādnieku sports un sargs (SSS) Ikšķiles nodaļu, kura pastāvēja līdz 12.12.1933. Pēc Ulmaņa apvērsuma tā tika slēgta. Dažādās sacensībās no 30. gadu sākuma piedalījās Ikšķiles Kultūras biedrības pārstāvji.

"Laik Strādnieku Arodbiedrība" un "S.S.S." Ikšķiles nodaļu biedru grupa 1927.g.; OVMM krājums

5. Rīgas aizsargu pulka Ikšķiles nodaļa.

Latvijas aizsargu organizācija bija pēc Somijas aizsargu organizācijas parauga izveidota paramilitāra brīvprātīgo organizācija (1919 – 1940), kuras uzdevums bija palīdzēt valsts iestādēm uzturēt mieru, drošību un kārtību.. Laika gaitā LAO kļuva par skaitliski lielāko organizāciju un tai bija būtiska loma Latvijas sabiedriski politiskajā dzīvē.

Organizācija savu darbību sāka ievirzīt kultūras veicināšanas darbā un sportiskā gara popularizēšanā. Trīsdesmito gadu otrajā pusē visu Latviju sāka apņemt aizsargu sporta organizāciju tīkls. Ar 1934.gadu LAO rīkoja meistarsacīkstes, pirmās notika 1935. gada augustā vieglatlētikā.

Ikšķiles pagasta nodaļa tika dibināta 1922. gadā. Nodaļas priekšnieks, Ikšķiles kultūras biedrības valdes loceklis, Ikšķiles pagasta vecāka biedrs, Rūdolfš Osītis (* 1903. XII 13. – †1942. I 16.) Vada komandieris Pēteris Melderis. Aizsargi čakli iesaistījās pagasta sabiedriskajā dzīvē un nodibināja vairākus pašdarbības kolektīvus. Tā 1937. gadā darbojās: aizsardžu pulciņš ar priekšnieci Aleksandru Jaunbērzi kundzi; pūtēju orķestris – kapelmeistara Jāņa Līča vadībā; tautisko deju dejotāju grupa – Olgas Dreimanis vadībā; sporta pulciņš – Jāņa Druļļa vadībā un koris Heinricha Špehta vadībā. Kājnieku vada seržants – Kārlis Reichmanis, bet jātnieku vada – Augusts Dāle. Gāzu instruktors – Arnolds Jākobsons. Ikšķiles aizsargu nodaļas jauktais koris piedalījās Latgales dziesmu svētkos 1940. gada 16. jūnijā.

Ikšķiles pagasta Ikšķiles 243. Mazpulka grupa, 1.rindā no kreisās vadītājs Jānis Drullis

Nodaļas sporta pulciņu sākotnēji uzņemas vadīt Kārlis Zariņš, vēlāk Elkšņu skolas skolotājs Jānis Drullis, vienlaikus Ikšķiles 243. Mazpulka vadītājs, Ikšķiles kultūras biedrības un Ikšķiles labierīcības biedrības biedrs. IX Latviešu Dziesmu Svētkos 1938. gadā Ikšķiles kultūras biedrības un Aerokluba apvienotā kora diriģents. Starp citu Ikšķiles pagasts šajos Dziesmu svētkos piedalījās ar 3 korim (vēl Ikšķiles aizsargu koris un Ikšķiles pag. Turkalnes izglītības biedrības “Līdumnieks” koris).

Rīts, Nr.17 (11.09.1934)

“Svētdien Ikšķiles aizsargu sporta pulciņa rīkotās sacīkstēs bija pulcējušies ap 50 dalībnieki no 12 apkārtnējiem aizsargu sporta pulciņiem. Pirmo reiz tika izcīnīts Ikšķiles aizsargu un aizsardžu dāvētais ceļojošais kauss vairāk punktus ieguvu šai

vienībai. Plašais sarīkojums bija pulcējis pāris simtu skatītāju. Sacikšu vadība bija rūpīgi pārdomāta un sarīkojums ritēja gludi. Atzinība šeit nākas svētku organizētājam Ed. Rozītim ar tuvākiem līdzstrādniekiem Grunti un Ticmani. Sacikstes vadīja L. Sviķers”.

Kā vieglatlētikas sacikšu norises vieta minēts jaunais laukums pie Ozoliņa parka.

5. Rīgas aizsargu pulka un 4. Jūrmalas bataljona Sporta svētki 24. jūlijā, Ķemeros 1932

Ogres Ziņas, Nr.19 (30.07.1938)

“Sporta svētki Ikšķilē. 24. jūlijā, tieši plkst. 15, Latv. aerokluba Ikšķiles nod. laukumā, sākās Ikšķiles aizsargu nod. rīkotās vieglatlētikas sacikstes, plašākās, kādas vispār Ikšķilē notikušas. 123 sportistus bija pieteikušas šādas organizācijas:

1) Dzelzceļu aizsargu sporta kl., 2) Jumpravas aizsargu nodaļa, 3) Lielvārdes aizsargu nodaļa, 4) Katlakalna aizsargu nodaļa, 5) Majoru aizsargu nodaļa, 6) Siguldas aizsargu nodaļa, 7) Salaspils aizsargu nodaļa, 8) Ogres aizsargu nodaļa, 9) Ikšķiles aizsargu nodaļa, 10) Latv. arodorganizāciju Sporta Rīgas un Slokas nodaļas, 11) Universitātes sports, 12) Armijas sporta klubs, 13) Latv. sporta biedrība, 14) Reduta, 15) Makkabi, 16) L. D. K. Tirdzniecības darbinieku b-ba, 17) Unions, 18) Starts, 19) Latvijas vanagi.

Sacikstes noritēja ļoti spraigi un disciplinēti. Sevišķa atzinība par lietpratīgo sacikšu vadīšanu pienākas Ikšķiles aizsargu nodaļas sporta pulciņa pr-kam Kārlim Zariņam. Vairāk reižu uzņākušās lietus gāzes mazliet traucēja sacensību norisi, izmīkšķējot citādi ļoti teicamo sporta laukumu. Tādēļ sasniegumi nebija tik īsti labi, kā to, pie šādas konkurences, gribētos redzēt. Pēc katras disciplīnas izcīņas 1. vietas ieguvējam izsniedza balvu, bet 2. un 3. v. ieguvējiem piemiņas rakstus”.

“Interese par šachu Ikšķilē pieaug. 4. decembrī Ikšķiles aizsargu nodaļas sporta pulciņš aicināja visus Ikšķiles šacha draugus, lai varētu sākt otro Ikšķiles šacha meistarturnīru. šim aicinājumam dzirdīgas ausis atradās 25 nākošā turnīra dalībniekiem. Ņemot vērā to, ka pirms pāris gadiem visus Ikšķiles šachistus varēja izskaitīt uz pirkstiem un iepriekšējā gada I. meistarturnīrā dalību ņēma tikai 15 dalībnieki pret 25 šogad, tad atliek tikai priecāties par tiem cilvēkiem, kas izpratuši, ko var dot mūsu smadzenēm šī mūžam elastīgā un nenovecojošā šacha spēle. Turnīrs risināsies divās grupās, un katras grupas pirmie trīs labākie saņems turnīrā noslēgumā balvas. Paralēli šim turnīram Ikšķiles šachisti pievienojās arī lielajam vispārējam Latvijas ātrspēles turnīram, izcīnot priekšsacīkstes divās grupās. Pirmās kārtas izcīņa šim grandiozajam sarīkojumam notiks 11. decembrī visos Latvijas pagastos un provinces pilsētās, lai pēc šīs lielās “sijāšanas” varētu sacensties II. kārtā apgābalu mērogā.

Finālu izcīnīs 11. decembrī, kad arī sāks izcīnīt Ikšķiles meistarturnīra pirmās divas kārtas. Šo rakstiņu beidzot lai arī atlauts godam pieminēt pirmos Ikšķiles šacha pionierus – Ed. Rozīti un Kārli Grunti, kas gan ziemžēl vairs aktīvu dalību neņem Ikšķiles šacha dzīvē un vēlākā laikā Ikšķiles stacijas pr-ku Ed. Zuikas kgu. kas visus savus padotos darbiniekus «iedresējis» šacha gudrībās un tie arī ir čakli šachisti tā veicinot šīs svētīgās spēles iešanu tautā. Tā klusībā arī aug un veidojas neviena nepamanīti Ikšķiles un varbūt vēlāk arī Latvijas “Keresi”. Turnīru vada K. Zariņš un A.Pakalns.”

Dažādu Ikšķiles jaunatnes organizāciju pārstāvji ap 1930.g., Skauti, Latvijas vanagi, Kultūras biedrība, 1. rindā no kreisās A. Pakalns

Sporta Pasaule, Nr.680 (17.07.1939)

"Ikšķilē 9. jūlijā sāka risināties 3. Rīgas apriņķa meistarsacīkstēs vieglatlētikā, kuras šogad rīkoja Ikšķiles aizsargu nodaļa. Sacīkstes bija pulcējušas kuplu dalībnieku skaitu, jo startēja apm. 300 sportistu no 15 vienībām, kuras visas tīkoja izcīnīt Laimdotas balvu. Pēdējā izcīņā atradās jau 3. reizi. Spēcīgas vienības bija pieteiktas no Lielvārdes, Ogres pilsētas, Ropažiem un Bulduru vanagu novada, kuru starpā tad noskaidrojās spēcīgākā Rīgas apriņķa sporta vienība. Sacensību sākums plkst. 12 Ikšķiles sporta peldētavā Daugavā, iepretim sporta laukumam. Pīkst. 16 sākās pārējās sacensības sporta laukumā, kā volejbola turnīrs un jaunatnes sacensības vieglatlētikā. Tad pat ari sākās 20 km ritenbraukšana uz šosejas.

16. jūlijā vieglatlētikas sacensību noslēgums plkst. 13. Sacīkšu rezultāti samērā labi, jo labākus sasniegumus gūt traucēja karstais laiks un arī laukums. Ikšķiles sporta laukums atrodas jaukā vietā, starp šoseju un Daugavu, pie labas satiksmes, kas ir garantija, ka dienās to var izveidot par priekšzīmīgu ciņu vietu. Lai to sasniegtu, ikšķiliešiem gan vispirms jānopļauj zāle un jāuzlabo skrejceļš."

Ikšķiles aizsargu nodaļa aktīvi darbojās līdz pat padomju okupācijai 1940. gadā. Pirms represiju sākuma vēl paguva notikt Jaunsargu pulciņa 16. jūnijā rīkotā Ikšķiles pagasta pašvaldības Daugavas balvas izcīņa vieglatlētikā. Tika gatavotas ikgadējās Ikšķiles sporta sacensības, kurām nebija lemts notikt.

Sporta Pasaule, Nr.794 (30.03.1940)

"5. Rīgas APSK Ikšķiles nodaļa bija sarīkojusi sezonas slēgšanas sacensības slēpošanā Ogres Zilajos kalnos. Distance bija Izvēlēta sevišķi grūta, 9 km garumā. Startēja 6 dalībnieki, kas sasniedza šādus rezultātus: 1. Bumbieris 43 min. 36,1 sek.; 2. E. Rozenbergs 46:36,4t 3. J. Kuģa 51:22,0; 4. J. Ronis 51:55,0. Jaunatnei: 1. O. Rozenbergs 50:56; 2. Pētersons 5,4:56. Ievērojamus panākumus šogad guvis tikai 18 gadu vecais Bumbieris, kura īpašumā skaitās arī Jau Vidzemes meistartitula jaunatnes klasē» Viņa gaitās redzam paraugu tam, ko spēj sasniegt gados jauns sportists, nopietnu darbu veltījot savai iemīļotajai sporta nozarei. Sacensībās gadījās arī klizmas. "Tā Ronim nolūza slēpei gals, kas kavēja sasniegt teicamāku rezultātu.

Ikšķiles aizsargu sporta pulciņa meistarsacīkstes notika 21. janvāri Tinūžu apkārtnē. Programmā: vīriešiem 5 un 10, bet sievietēm 1 km slēpojums. Ikšķiles nodaļa izved arī ziemas ķermeņa sagatavošanas vingrošanu un vispār rosīgi strādā pie sava pulciņa darbības izveidošanas."

Latvijas Aerokluba Ikšķiles nodaļa

Ievērojamu artavu Ikšķiles starpkaru sporta dzīvē deva Latvijas Aerokluba Ikšķiles nodaļa ar tā vadītāju un patronu, krāsu rūpnieku Eduardu Rozīti priekšgalā. Drīz pēc apvienotā Latvijas aerokluba dibināšanas, kā viena no pirmajām 1935. gada 1. februārī tika izveidota LAK Ikšķiles nodaļa, kura ne tikai rūpējās par nesen pie Elkšņu skolas izveidoto Ikšķiles lidlauku un nodarbojās ar savām aktivitātēm, bet ar pilnu sparū iesaistījās Ikšķiles kultūras un sabiedriskajā dzīvē. Rozīts lielā mērā finansiāli uztur kluba biedru darbošanos, gādā vajadzīgos materiālus planiera būvi un pirmajā gadā “aviācijas darbnīca” atrodas viņa vasarnīcā. *“Kāda redzama sabiedriska un valsts darbinieka nama verandā novietoti gandrīz gatavi planiera spārni. Pie telpas sienas saraksts par darbu kartību...”*

Tiek uzstādīts nākamais mērķis, veidot Ikšķilei tik ļoti nepieciešamo sporta laukumu. Ar Rozītes gādību nodaļa ieguva zemes gabala nomas tiesības no Rīgas pilsētas, brīvā laukumā, netālu no Daugavas, blakus Ozoliņa parkam (mūsdienās starp Rīgas, Stadiona un Sporta ielām), iezīmē un izveido vienkāršu skrejceļu un sporta laukumu. 1936. gadā nodaļa ķeras pie jaunā planiera angāra un sporta paviljona, kurš veido arī tribīnes, būvniecības, kura projektu izstrādājis un darbus vada valdes loceklis inž. J. Resnais. Vasaras laikā jaunceltne tiek pabeigta un sagaidot 3. Ikšķiles aviācijas svētkus 6. septembrī notiek tā atklāšana.

Lidmodeļu sacensību dalībnieki Ikšķiles sporta laukumā. No labās pulciņu vadītāji K. Grunte un E. Smildziņš, 1936.g.

Sporta Pasaule, Nr.303 (27.08.1936)

“Jau sen Ikšķiles jaunatne loloja cerības pēc sava Sporta laukuma. Tagad beidzot šīs ilgas piepildījās. Latvijas Aerokluba Ikšķiles nodaļa ieguvusi zemes gabalu nomā no Rīgas pilsētas, kas nodots sportistu lietošanā. Jaunais sporta laukums atrodas jaukā vietā starp Daugavu un Rīgas – Ogres šoseju. No Ikšķiles stacijas nepilni 1,5 km. Laukumā izvesti skrejceļu izbūves

darbi un pēc to nobeigšanas, tas būs viens no labākiem un priekšzīmīgākiem provincē. Tajā atradīsies 400 metru skrejceļš, skatītāju tribīnes ar sportistu ģērbtuvi. Tribīnes uzceltas un tām spāru svētkus svinēja 16. augustā. Bez tam, laukumā tiks nolīdzināts futbola laukums, kā arī basketbola un volejbola laukumi. Ikšķilē. aug jauni spēki, jaunas zvaigznes Latvijas sportam vieglatlētikā.

Kā labākos vieglatlētus varētu minēt Kuģu (Mākslas akadēmijas rektora dēls), kam labi sasniegumi: 100 metri – 11, 7 sek., augstlēkšanā 1,70 m, tāllēkšanā – 9, 37 m un kārtslēkšanā 3,40 m. Ronis – jaunā Ikšķiles cerība sprintā, kam salīdzinot ar viņa vecumu (16 gadi), labi rezultāti: 100 m – 11,9 sek., 60 m – 7,2 sek., kas tikai par 0,3 sek. sliktāks rezultāts par Ķīvītim piederošo Latvijas rekordu – 6,9 sek. K. Krēsliņš: 1500 m – 4:30,0 min, un šķēpā – 50.94 m. Visi startē no 5.RAP Ikšķiles nodaļas, kas rīkoja atklātas sacīkstes vieglatlētikā 23. augustā. Izcīnīja ceļojošo kausu aizsargu nodaļām. Piedalījās Baldones, Doles, Ogres, Lielvārdes un Ikšķiles Sporta vienības.”

Sporta Pasaule, Nr.449 (20.12.1937)

“Šaha turnīrs Ikšķilē. Sākot ar 1937. gada 19. decembri LAK Ikšķiles nodaļa atklāja Ikšķiles pagasta šaha meistarības izcīņu ar godalgām. Sacīkstes norisinājās Ikšķiles nodaļas telpās Eduarda Rozīša namā svētdienās vairāku nedēļu garumā.”

Sporta biedrības “Daugava” un “Vārpa”

Neatkarīgās Latvijas sporta organizācijas pilnībā tika sagrautas jau 1940. gada rudenī. 1940. gada 15. oktobrī LPSR Tautas Komisāru padome izveidoja Fiziskās kultūras un Sporta komiteju (FKSK), kura darbību atsāka 1944. gada rudenī. Tika nolemts izveidot masveidīgus fizikultūras kolektīvus – sporta biedrības “Daugava” un “Spartaks”, vēlāk arī “Dinamo”, “Vārpa” un citas. Lielākā no tām bija arodbiedrību sporta biedrība “Daugava”, kuras paspārnē arī tika izveidots Ikšķiles fizikultūriešu kolektīvs. 1946. gada 17. septembrī Ikšķiles “Daugavas” fizikultūriešu kolektīvs piedalījās ASB “Daugava” Rīgas apriņķa padomes ceļojošā kausa izcīņā vieglatlētikā, “Daugavas” stadionā Rīgā.

Ikšķiles pagasta sporta pulciņa biedri Ata Roņa vadībā sekmīgi gatavojas jaunajai sporta sezonai. Šajās dienās sportisti sarīkoja talku, kurā nolīdzināja 400 m garumā skrejceļu.

Padomju Ceļš (Ogre), Nr.117 (05.10.1948)

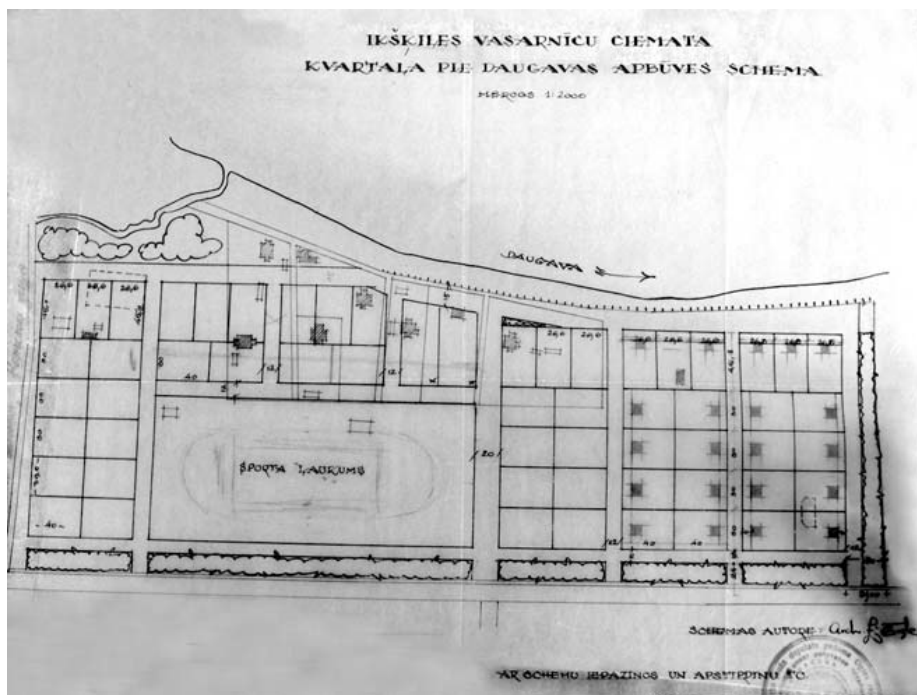
“Sezonas noslēguma sacīkstes vieglatlētikā. Ikšķiles pagasta fizikultūras kolektīvs „Daugava” rīkoja sezonas noslēguma sacīkstes vieglatlētikā, kur piedalījās arī Ogres pilsētas Mežsaimniecības tehnikuma fizikultūrieši (OMT). Sacīkstes ritēja spraigi un rezultātā tika sasniegti 5 jauni apriņķa rekordi.”

Jaunizveidotajā fizikultūras kolektīvā “Daugava” var redzēt vismaz daļu no iepriekšējo gadu dalībniekiem, kurus neaizrāva karš un represijas, turpinām piedalīties sacensībās. Vieglatlētikas sacensības un sporta spēles turpina norisināties bijušajā Ikšķiles LAK sporta laukumā. Ierastā ritmā notiek treniņi un regulāras sacensības, gan pašu mājās, gan viesojoties pie kaimiņiem.

Padomju Ceļš (Ogre), Nr.95 (08.08.1950)

“Vissavienības fizikultūriešu dienu atzīmējot. Atzīmējot Fizikultūriešu dienu, 6. augustā rajona FK un SK rīkoja kausa izcīņas sacensības vieglatlētikā. Pagājušā gada kausa ieguvēja – Latvijas ASB “Daugava” Ikšķiles fizikultūras kolektīva sporta laukumā pulksten 12 pulcējās vairāk nekā 50 sportisti, lai cīnītos par savu kolektīvu godu.

Pēc sacensībām Ikšķiles tautas namā notika sacensību dalībnieku apbalvošana. Kopvērtējumā pirmo vietu un rajona FK un SI(ceļojošo kausu savā īpašumā ieguva Ikšķiles fizikultūras kolektīvs, atstājot otrā vietā Lielvārdes fizikultūriešus.”

Zentas Ērgles izstrādātā Ikšķiles vasarnīcu ciemata kvartāla pie Daugavas apbūves shēma.

1954. gada variants ar apbūves laukumiem

Kā noprotams no dokumentiem, 1951. gada pavasari un vasarā notika cīņa par Ikšķili kā vasarnīcu ciematu vai Staļina v.n. kolhoza centru. 1951. gada 11. oktobrī LPSR Ministru padome pieņēma lēmumu Nr. 1267, veidot vasarnīcu ciematu Ikšķiles dienvidu daļā no Daugavas līdz kapiem (neiekļaujot), bet iekļaujot profesora Sudraba vasarnīcu un ciema padomes ēku, atļaujot nepieciešamības gadījumā Ikšķiles vasarnīcu ciemata ziemeļu daļā (gar dzelzceļu) kolhoza centra celtniecībai izdalīt 60–65 ha zemes kolhoza centra administratīvo un dzīvojamo māju izbūvei. Līdz ar to jautājums tika izlemts un kolhozs

dabūja nedaudz no prasītā, savukārt strādājošie ieguva vasarnīcu izbūves iespējas un Ikšķile varēja trupināt jau 20. gadsimta sakumā iesākto attīstības gaitu.

Apbūves gabalu pieprasījumu kļuva arvien vairāk, tāpēc bija nepieciešams steidzami šos darbus sākt, tādēļ 1954. gada 2. oktobrī tika pieaicināta arhitekte Zenta Ērgle izstrādāt Ikšķiles ciema plānojumu ar ielu tīklu, atsevišķiem apbūves gabaliem, sabiedriskām ēkām utt. 1955. gada 26. maijā IK sēdē tika veikti grozījumi – “daļu apbūves gabalu, gar šoseju Rīga–Daugavpils (Rīgas iela), pie Daugavas, vietā paredzams parks, estrāde utt. kā papildinājums pie tur projektētā stadiona”. Šo rīkojumu izpildi var redzēt 1958. gadā apstiprinātajā plānā, kur gar Rīgas ielu starp Sporta un Peldu ielu ieprojektēts parks ar estrādi pie Peldu ielas un stadionu centrā. Šī zaļā zona neapbūvēta eksistēja apmēram 30 gadus, pēc tam palēnām situācija mainījās, un pašreiz jau gandrīz visa šī teritorija (izņemot pašu galu pie Peldu ielas) ir aizbūvēta, kā arhitekte to bija paredzējusi 1955. gadā.

Darba Balss, Nr.105 (02.09.1951)

“6. augustā Ikšķiles sporta laukumā un Rīgas Daugavpils šosejā notika ASB «Daugava» Rīgas teritoriālās padomes meistarsacīkstes vieglatlētiskā un riteņbraukšanā komandām un individuāli. Sacīkstes bija: pulcējušas labākos «Daugava» vieglatlētus un riteņbraucējus no Rīgas, Ogres un Saulkrastu rajoniem.”

Padomju Ceļš (Ogre), Nr.67 (03.06.1952)

“Vieglatlētikas sacensības Ikšķilē. Nesen Ikšķiles ciemā notika vieglatlētikas sacīkstes, kur piedalījās Staļina vārdā nosauktā kolhoza fizikultūras kolektīva biedri. Kolektīva vadītājs komjaunietis Mudijs Osis sacīkstes bija labi organizējis, jo tajās piedalījās kupls dalībnieku skaits. Sacensību gaitā labākos rezultātus uzrādīja Lidija Rone, veicot augstlēkšanā 1 m 36 cm un lodes grūšanā 8 m 52 cm. Kolektīva vadītājs Mudijs Osis uzvarēja 100, 200 un 800 m skriešanā ar rezultātiem 13,2; 27,7 un 2 min. 17 sekundēm. Tāllēkšanā labāko rezultātu 5 m 53 cm sasniedza Jānis Brumelis.”

Padomju Ceļš (Ogre), Nr.104 (28.08.1956)

“Šajās dienās Ikšķiles sporta laukumā sacentās kolchozu “Juglas zieds” un Staļina vārdā nosauktā fizikultūrieši. Labākos panākumus guva pēdējie, uzvarot “Juglas zieda” komandu ar rezultātu 23: 16. Vieglatlētiskā labus rezultātus sasniegt kavēja lietūs un mitrais laukums, tomēr vairāki sportisti ieguva sporta klašu normām atbilstošus rādītājus. Labi veicās riteņbraucējiem, kuri uzrādīja II. sporta klasei atbilstošus rezultātus. Pirmais 25 km garo distanci beidza kolchoza “Juglas zieds” fizikultūrietis Rīters. Volejbolā viegli uzvaru izcīnīja Staļina vārdā nosauktā lauksamniecības arteļa sportisti. Viņi pieveica kā sava kolchoza II komandu, tā arī «Juglas zieda» volejbolistus.

Vērojot sacensību norisi, jāatzīmē, ka Staļina vārdā nosaukti kolchoza sportisti guva labākus rezultātus tāpēc, ka te sportam velta lielāku uzmanību, turpretim "Juglas ziedā" trūkst sporta rīku apavu un vienveidīgu apģērbu."

Padomju Jaunatne, Nr.45 (04.03.1960)

"Kolchoza "Ikšķile" slēpotāji - trešajā vietā. Ļeņingradas apkaimē notika Vissavienības lauku fizikultūriešu sacensības slēpošanā. Fiziskas kultūras kolektīvu ieskaitē vissekmīgāk startēja Ogres rajona kopsaimniecības "Ikšķile" slēpotāja Ausma Lipska: 5 km slēpojumā viņa ieņēma pirmo vietu. 10+5+5+10 km jauktajā stafetes slēpojumā ikšķilnieki ierindojās trešajā vietā, kā arī izcīnīja trešo vietu sacīkšu kopvērtējumā kolektīviem. Pārstāv "Vārpu"."

Sports, Nr.114 (26.09.1964)

"Ogres rajonā ar fizisko kultūru un sportu nebūt neiet tik spīdoši, lai jau varētu "atdusēties uz lauriem". Fakti spītīgi liecina, ka divos kolhozos vēl nav nodibināti "Vārpas" kolektīvi, viens kolhozs ("Ikšķile", priekšsēdētāja b. Šiliņa) pat izstājies no juridiskajiem biedriem, turpat divos desmitos fizikultūras kolektīvu nenotiek nekāds darbs, tie eksistē vienīgi uz papīra."

1964. gada 1. februārī par kolchoza „Ikšķile” valdes priekšsēdētāju ievēlēja Ansi Trapiņu (1929-2008). Viņš palicis atmiņā kā saprātīgs vadītājs un labs diplomāts, visus 26 gadus sekmīgi vadīja lielsaimniecību. 1970. gados veicināja tās palīgrāžošanas nozaru attīstību, tajā skaitā tīršķirnes zirgu audzēšanu un jāšanas sekcijas izveidošanu. Ar darbarokām, materiāliem un tehniku atbalstīja Ikšķiles brīvības estrādes būvniecību, pašdarbnieku – kopsaimniecības kora, pūtēju orķestra darbību. Pateicoties viņam, tika saņemta atļauja Ikšķiles astoņgadīgās skolas ēkas būvniecībai. Viņš iestājās par Ikšķiles baznīcas ēkas saglabāšanu kā kultūras celtni (1967).

1966. gadā darbu sāka Ikšķiles astoņgadīgā skola, kurai blakus bērzu birztalā bija uzbūvēts jauns, mūsdienīgs sporta stadions un vecais sporta laukums tika pamests novārtā. Pēdējā gulbja dziesma vecajam Ikšķiles sporta laukumam bija 1968. gada Rīgas pilsētas atklātais čempionāts jāšanas sportā. Šīs sacensības palikušas kā manas bērnības spilgts iespaids. Atceros, es kā mazs puika gāju pieķēries vectēva Jēkaba rokai, lejā pa kalnu gar Kugas māju, līdz pat Vecajai šosejai un vēl kādu gabaliņu uz Rīgas pusi. Tur jau klāt bija sporta laukums, ļaužu pildīts, gar malām sarindojušies "gaziki", gaisā ļaužu runu murdoņa, zirgu zviedzieni un skaļruņu metāliskās balsis. Zirgi, daudz zirgi ar staltiem jātniekiem. Jāsaka, ka lai arī tas bija man kas iepriekš neredzēts, galveno iespaidu uz mani atklāja stendi, kur tirgoja bezgala garšīgu, burbuļojošu limonādi.

“Jūnija saule nežēloja savu staru spilgtumu, tika izdzertas veselās upes limonādes, un koku zari bija pilni ar puišējiem, kas ieņēmuši labākās “ložas”. Latvijas jāšanas sporta federācijas rīkotais Rīgas pilsētas atklātais čempionāts jāšanas sportā, kurā piedalījās arī Valmieras, Tukuma, Siguldas un Liepājas jātnieki, bija pulcējis daudz ļaužu. Divas dienas Ikšķiles sporta laukumā skanēja aplausi un atzinības saucieni, uz turieni devās automašīnās, motociklos un kājām.

Nepacietīgi sacensību sākumu gaidīja ne tikai lielie un mazie skatītāji, kas bija jau paspējusi aplūkot staltos zirgus un jātniekus, bet arī paši sacensību “vaininieki”. 17 gadus vecā Gunta Jākobsons ir pati nopietnība. Arī pasaules vecākās Ahal-tekinas šķirnes zirgs «Keipči» ir pilns apņēmības uz klausīt savas mazās pavēlnieces rīkojumus. Beidzot atskan tiesneša gongs un sākas sacensības. Un, lūk, šķērslis. Pirms leciens zirgs «ieklausās» jātniekā: vai viņš nešaubās, vai paļaujas uz viņu. Tad seko lēcieni. Zirgs nemīl nervozus jātniekus. Ja seglos ir pieredzējis jātnieks, tad viņu abu kustības kļūst tik saliedētas un vienotas, ka, no malas skatoties, jātnieks šķiet kā saaudzis ar segliem, kaut gan dažreiz tiem pat nepieskaras.

Iejādes paraugdemonstrējumi

Patīkami bija noskatīties Rīgas lietišķo sporta veidu skolas audzēkņu Edītes Platupes, Guntas Jākobsones, Anitas Blūmas un Baibas Liepiņas iejādes demonstrējumus. Izvēlēdamās sev glītus tērpus, meitenes bija domājušas arī par saviem «partneriem», kuri bija īpaši sasukāti un «safrizēti».

Kaut arī uz dienas beigām daudzu skatītāju muguras bija iedegušas pavisam sārtas un tās vajadzēja aizsegt ar kabatas lakatiņiem, un viens otrs starpbrīdis ievilkās ilgāk nekā vajadzētu, neviens par projāmiešanu nedomāja. Jānoskatās taču dalībnieku parāde, kuru komandē Platons Vents, un apbalvošana.”

70. gados kolhozā “Ikšķile” sekmīgi darbojās jātnieku sporta sekcija, kurā bija vairāk nekā 20 biedru. Talantīgās treneres Ārijas Kārklīņas vadībā tika gūta ne vienu vien uzvara rajona un republikas sacensībās. Jātnieku sporta sekcijas biedri Cesvainē piedalījās Rīgas kinostudijas mākslas filmas «Melnā vēža spēlēs» uzņemšanā. Kolhozā “Ikšķile” bija paredzēts izveidot eksportzirgu audzēšanas bāzi, uzbūvēt jaunus staļļus un slēgto manēžu.

Padomju Ceļš (Ogre), Nr.40 (04.04.1970)

“Sports palicis novārtā. Ikšķiles ciemata padome kārtējā sesijā izskatīja fiziskās kultūras un sporta darba stāvokli astoņgadīgajā skolā un Ikšķiles kolhozā. Ziņotāja deputāte R. Galindoma vispusīgi analizēja šo kolektīvu veikumu. Debatēs par sporta aktivizēšanu runāja deputāti b. Ramuts, Liepa, skolotājs b. Neilands, BSB “Vārpa” rajona padomes instruktors V. Niedra un citi. Kopējais secinājums: līdz šim ciemata izpildu komiteja nav pievērsusi pietiekamu uzmanību sporta pasākumu vadībai un kontrolei. Sesija nolēma nodibināt Ikšķiles ciematā sporta darba organizācijas komiteju, kuras uzdevums atjaunot fizikultūras kolektīvus Ikšķiles kolhozā un ciematā, vadīt sacensību sarīkošanu un piedalīšanos rajona mēroga sporta pasākumos. Nolemts izvērst sporta bāzu celtniecību un labiekārtošanu; ieteikt kolhoza vadībai pieņemt atbilstošu fizikultūras metodiķi.”

Pēc ilgstošas skolas direktora Jāņa Lapinska un mācību daļas pārzines Ernas Dauberes pūlēm Izglītības ministrijā un partijas CK un kolhoza direktora Trapiņa atbalsta, izdevās saņemt atļauju jaunas astoņgadīgās skolas celtniecībai, kura vēra savas durvis 1966./67. mācību gadā. Tas bija tipveida skolas projekts, kurā tika paredzēts sporta stadions pie skolas. Tas pilnīgi noteikti pavēra kvalitatīvi jaunas iespējas Ikšķiles sportot gribētājiem. Šis notikums hronoloģiski turpat sakrita ar jauna fiziskās kultūras skolotāja Pētera Neilanda darba gaitu uzsākšanu Ikšķiles skolā. Viņš kopā ar savu kolēģi Māri Priedi ieguldīja patiesi lielu darbu stadiona pilnveidošanā, sporta zāles iekārtošanā un inventāra sagādē. Tas, ko zemāk var lasīt laikraksta Sports publikācijā par skolotāja Neilanda paveikto Ikšķiles astoņgadīgajā skolā, ir pilnībā patiesi, vēl vairāk, varu apgalvot, ka šo uzskaiti varētu turpināt vēl diezgan ilgi. Ne velti, Pēteris Neilands iemantoja patiesu skolēnu mīlestību un

autoritāti, kļūdams par Ikšķiles skolas leģendu. Šodien, ar laika atkāpi var teikt, ka skolotājs Neilands prata atrast pareizos vārdus neveiksmju brīžos, neaizmirsta uzslavēt par panākumiem, mācēja motivēt un ieraudzīt katrā no skolēniem viņa slēpto talantu.

Sports (Latvijas PSR Sporta biedrību izdevums), Nr.150 (25.09.1975)

“Lūk, Ikšķiles astoņgadīgā skola. Gaiša, ne pārāk liela divstāvu ēka. Direktora kabinets, skolotāju istaba, mācību klases, darbnīcas, skolas muzejs, sporta zāle, inventāra noliktava. Šeit ir viss nepieciešamais sekmīgai mācību programmas apgūšanai. Taču galvenais ir skolas stadions. Skolai faktiski nav pagalma (ja neskaita ābeļu un plūmju koku plantāciju). Tūlīt aiz sporta zāles sliekšņa izvietojies hokeja (rokas bumbas, basketbola) laukums, bet mazliet tālāk stadions ar futbola laukumu, skrejceļu un vieglatlētikas sektoriem. Tikko sper pāris soļu ārpus laukumiem, nokļūsti birzē, bērze apjož stadionu kā ietilpīgas tribīnes. Stadions ir Ikšķiles astoņgadīgās skolas sporta darba vizītkartes viena puse. Otra uzskatāmā aģitācija. Nav nemaz tūlīt jāmeklē fiziskās audzināšanas skolotājs. Ar paveikto var iepazīties, aplūkojot skolas gaitenī izliktos stendus. Šeit ir skolas rekordu saraksts, labāko sportistu fotoattēli, piecu labāko vieglatlētu saraksts. Ogres rajona skolēnu spartakiādes un skolas spartakiādes punktu tabula, skolas spartakiādes nolikums, rajona un skolas sacensību kalendārs, foto vitrīna “Drošie un veiklie” ...

Skolotāji Pēteris Neilands un Pūpols, Skolotāju Avīze, Nr.52 (26.12.1979)

Izlikti arī 17. septembrī notikušo GDA sacensību protokoli. Tātad jaunā mācību gada sporta dzīve Ikšķiles astoņgadīgajā skolā jau sākusies. Ar paveikto un nākotnes nodomiem mūs iepazīstinās skolas direktors Alberts Lustiks un fiziskās audzināšanas skolotājs Pēteris Neilands. Direktors: Republikas skolu skatē “Labākā skola fiziskajā audzināšanā 1974.—1975. mācību gadā” astoņgadīgo skolu grupā ierindojāmies pirmajā vietā. Tas ir fiziskās

audzināšanas skolotāju Pētera Neilanda un Māra Priedes panākums, augsts viņu darba novērtējums. Skolā jau otro gadu glabājas Ogres rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas un Izglītības, augstskolu un zinātnisko iestāžu darbinieku arodbiedrības rajona apvienotās komitejas Ceļojošais Sarkanais karogs.

Skolotājs: Panākumi jau tā kā būtu, tomēr rajona skolēnu spartakiādē augstāk par otro vietu netiekam. Uzvarētāju taurus kopvērtējumā vienmēr plūc Ogres vidusskolas audzēkņi, jo viņiem ir re tikai ievērojami lielāks kontingents, bet darbojas arī sporta skolas grupas.

Direktors: Mūsu skolā pašlaik 320 skolēni. Skolotājs: Ja jau iesākām ar skaitļiem, tad turpināšu. 83 procenti skolēnu ir fizikultūrieši. Pagājušajā mācību gadā GDA normas nokārtoja 63 procenti skolēnu. Tika laboti pieci skolas rekordi. Pārslēdzām klases sportistu, sabiedrisko instruktoru un tiesnešu sagatavošanas saistības. Skolā darbojas divas vieglatlētikas un divas rokasbumbas, koriģējošās vingrošanas un GDA sagatavošanas sekcijas. Šogad izveidosim arī tūrisma sekciju.

Direktors: Strauju gailu sporta dzīve uzņēmusi arī šajā mācību gadā. Selēku ezerā bērni kārtoja GDA normas peldēšanā. Ja nemaldos, tad sekmīgo skaits pārsniedza simtu. Sešpadsmit izpildīja normas atbilstošas "zelta" nozīmītes iegūšanai, šajās dienās GDA normas vieglatlētikā kārtoja jaunāko klašu audzēkņi. Skolotājs: Cik iespējams (agri pavasarī un vēl rudenī), izmantojam savu stadionu. Rūdām bērnus, attīstām viņu fizisko spēku. Uzskatu, ka nākotnes panākumu pamatā ir šodienas fiziskā sagatavotība. Bez tās neviens nevarēs apgūt labu tehniku. Kaut skolēniem visvairāk patīk sporta spēles, mācību procesā priekšroku dodu vieglatlētikai. Futbols, basketbols, rokasbumba ir ļoti emocionāli sporta veidi, tie attīsta izturību un veido kolektīvu. Taču īstais cīnītāja raksturs veidojas tad, kad skolēnam, teiksim, jāpārvar sevi un latīņu, kad jācīnās aci pret aci ar tālumu un augstumu.

Direktors: Jaunākajās klasēs fiziskās audzināšanas stundas galvenokārt notiek rotaļu veidā. Bērni tad neizjūt lielo slodzi, ātri apgūst visdažādākās iemaņas. Taču nepieciešams, lai jau ar pirmo klasi fiziskās audzināšanas stundas vadītu speciālisti. Lielu popularitāti skolā iemantojušas "Drošo un veiklo" sacensības. Grūti izstāstīt to izjūtu gammu, kāda valda, kad uzvarētāji saņem šokolādes medaļas. Jebkuru skolas sacensību uzvarētājs noteikti saņem arī novērtējumu diplomu.

Skolotājs: Es pilnīgi pievienojos izteiktajai domai, ka fizisko audzināšanu, tāpat kā jebkuru citu mācību stundu, jāvada speciālistam. Tāpēc nevajadzētu pieņemt darbā skolotājus, kas neatzīst fizisko audzināšanu.

Direktors: Nu, nu. Tā jau nevarēs. Kā izsvērt visus par un pret Skolotājs: Dzīve sen pierādījusi, ka labākie sportisti arī labi mācās. Viņus «neaizvilina iela». Un, ja kāds aiziet no sporta, tad samērā drīz arī atgriežas. Teicamais rokasbumbas spēlētājs Andris Dobulis tagad mācās matemātikas novirzienā skolā Rīgā, kādreizējais skolas fizikultūras kolektīva priekšsēdētājs Kārlis Villerušs izcīnīja trešo vietu republikas jauno fiziku olimpiādē, rajona*

fiziķu olimpiādēs labi startēja Viesturs Praulītis ... Šādu labu sportistu un skolēnu Ikšķilē mācījies daudz.

Direktors: Mani ļoti iepriecina, ka abi fiziskās audzināšanas skolotāji vienmēr meklē ko jaunu, cenšas to ieviest ne tikai mācību stundās, bet arī ārpusklases nodarbībās. Fiziskās audzināšanas stundas notikušas mūzikas pavadībā, domāts par visdažādāko palīginventāru. Viņi nepārtraukti meklē jaunu inventāru sporta veikalos.

Skolotājs: Liekas, mūsu sarunā pārsvarā dominē labais. Taču mēs saskatām arī nepadarīto. Skolas ikdienā tā ir maz, toties sporta darbs saimniecībā palicis novārtā. "Ikšķiles" kolhoza pārstāvji regulāri apmeklē mūsu stadionu un sporta bāzi. taču rajona sacensībās viņi startē nelabprāt. Šajā laukā sadarbība varēja būt daudzpusīgāka.

Kad atvadījos no Ikšķiles astoņgadīgās skolas, stadionā valdīja dzīva rosme. Skolēni nedevās mājup, bet vēl ilgi uzturējās skolas «pagalmā» stadionā. Jā, tas tiešām ir visideālākais variants, ja, pārkāpiet skolas sliekšni, uzreiz noklusti stadionā. Bet tālākās sekmes jau nosaka darbs."

Ikšķiles skola protams bija centrālā sporta aktivitāšu vieta ciematā, kur darbība, vismaz siltajā gada daļā, nenorima līdz vēlam vakaram. Tomēr bija ne mazums neformālo sporta laukumu, izkaisīti visā Ikšķilē. Pie manu vecāku mājām, toreiz neapbūvētajā pļaviņā starp Dārzu, Ozolu un Lībiešu ielām, bija viens no tiem. Dienās, kad notika futbola spēles, tika nokomplektētas divas pilnas komandas, pie tam bija arī rezervisti, kuriem nācās gaidīt maiņu, lai tiktu uz laukuma. Notika vairākas draudzības spēles ar komandu, kura mitinājās birtzaliņā starp Daugavas prospektu un Ozolu ielu. Ziemā par hokeja laukumiem pārvērtās visi dīķi un Daugavas mala, jo ar skolotāja Neilanda un Priedes aprūpēto skolas laukumu, bija tālu par maz. Ja nebiji ieradies kā viens no pirmajiem, bija liela iespēja, ka tava rinda kāpt uz ledus un iesaistīties spēlē var arī nepienākt. Protams spēlēts tika arī volejbols un basketbols, notika neoficiālie tautas bumbas turnīri, man ir bijusi izdevība piedalīties velokrosa braucienos vietējā mežiņā un peldējumos pāri Sēlēku ezeram. Mana tēva brālis Agris Villerušs, būdams labs amatnieks savā dārzā bija uzstādījis paša gatavotu, gandrīz ideālu galda tenisa galdu. Tur notiekošās sacensības varētu droši saukt par Neoficiālo Ikšķiles balvas izcīņu. Spēles notika pēc skaisti zīmētas turnīra tabulas. Aptuveni 20 dalībnieku, gan puikas, gan pieaugušie, pie kam tā nebija tikai kaimiņu būšana, spēlēt gribētāji sanāca no visas Ikšķiles un turnīrs norisinājās vairākas dienas.

Izmantotie materiāli:

Agra Brūne, Zenta Valtere: *Latvijas sporta lepnums*, Latvijas sporta muzejs, Rīga 2018

Muntis Auns, Ikšķiles almanahs 5: *No Elksņu pagastskolas līdz Ikšķiles vidusskolai*, Apgāds Mantojums 2015